

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 9/6 đến 15/6/2014)

- Trung Quốc phản ứng Hải quân Việt Nam-Philippines giao lưu thể thao
- Trung Quốc vu khống tàu Việt Nam đâm va hơn 1.500 lần
- Trung Quốc ngang nhiên xây trường học trên quần đảo Hoàng Sa
- Philippines khẳng định không thỏa hiệp trong vụ kiện Trung Quốc
- Manila trao công hàm phản đối Bắc Kinh lấn biển ở Trường Sa
- Hạ viện Nhật ra nghị quyết về hành vi của Trung Quốc ở Hoàng Sa
- Mỹ tiếp tục lên án hành động gây bất ổn ở Biển Đông
- Tổng thống Mỹ: 'Trung Quốc cần tuân thủ luật quốc tế'

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

6 tàu chiến Trung Quốc vây quanh khu vực giàn khoan. Hôm 9/6, tại khu vực Trung Quốc hạ đặt giàn khoan Hải Dương-981, Trung Quốc đã tăng số tàu chiến quanh khu vực giàn khoan lên thành 6 chiếc, tăng thêm 2 tàu chiến so với hôm 8/6. Cùng với đó, số tàu Trung Quốc vẫn duy trì khoảng trên 100 tàu, bao gồm: 36 tàu Hải cảnh, 21 tàu vận tải và tàu kéo, 44 tàu cá, 6 tàu chiến. Một máy bay trinh sát Y-8 của Trung Quốc vẫn hoạt động tại khu vực giàn khoan ở độ cao khoảng 300–500m. **Trong ngày 10/6**, giàn khoan Hải Dương-981 có dấu hiệu di chuyển không ổn định theo hướng Đông - Đông Nam. Khoảng 43 tàu cá Trung Quốc dưới sự hỗ trợ của 2 tàu hải cảnh đã hung hăng tiếp tục vây ép, chủ động vượt lên trước và chạy máy lùi vào tàu cá của ngư dân Việt Nam để tạo hiện trường giả là tàu cá Việt Nam đâm vào tàu cá Trung

Quốc. **Trong ngày 11/6**, tại khu vực giàn khoan Hải Dương-981, các tàu của Trung Quốc gồm tàu Hải cảnh, hải tuần, tàu kéo, tàu vận tải đã tổ chức thành từng nhóm cách giàn khoan 7-8 hải lý và 9-11 hải lý để ngăn cản quyết liệt và sẵn sàng đâm va, phun vòi rồng vào các tàu Việt Nam. **Chiều 12/6**, đại diện Cục Kiểm ngư Việt Nam cho biết: Các tàu của Trung Quốc vừa vây ép, vừa chặn đầu đồng thời khóa đuôi và giăng bẫy cố tình lùi tàu về mũi tàu Kiểm ngư Việt Nam, tạo hình ảnh tàu của Việt Nam đâm va vào đuôi, mạn tàu Trung Quốc để tiến hành quay phim, chụp ảnh. **Hôm 13/6**, các tàu Hải cảnh, tàu kéo của Trung Quốc bám sát các tàu Kiểm ngư ở khoảng cách từ 50-100m trong quá trình tiếp cận giàn khoan và chủ động ngăn cản tàu Kiểm ngư từ xa, cách giàn khoan khoảng 8-10 hải lý. Tàu cá Trung Quốc tiến hành dàn thành hàng ngang cách giàn khoan 35 hải lý để vây, chặn hướng đi của tàu cá Việt Nam trong quá trình di chuyển vào gần giàn khoan để khai thác thủy sản. Về lực lượng, phía Trung Quốc vẫn duy trì khoảng 116 tàu gồm: 42 tàu Hải cảnh, 14 tàu vận tải, 18 tàu kéo, 36 tàu cá và 6 tàu quân sự. **Tại thực địa hôm 14/6**, tàu Trung Quốc duy trì với khoảng 104-107 tàu, trong đó có 37-39 tàu Hải cảnh, 29-31 tàu vận tải và tàu kéo, 31 tàu cá và 6 tàu quân sự. Lực lượng Kiểm ngư cho biết đã phát hiện 1 máy bay theo hướng Đông

Bắc trên khu vực giàn khoan lúc 6 giờ 50 phút đến 7 giờ 50 phút sáng 14/6. Ngày 15/6, Tàu hải cảnh, tàu kéo của Trung Quốc chủ động ngăn cản các tàu của Việt Nam từ xa. Ngoài ra, các tàu Trung Quốc còn sử dụng tốc độ cao, bám sát các tàu của Việt Nam, có lúc khoảng cách chỉ còn từ 10 đến 30 m sẵn sàng đâm va tàu Việt Nam ở khu vực cách giàn khoan 8-10 hải lý. Ban đêm, hai tàu hải cảnh và một tàu vận tải của Trung Quốc rọi đèn pha, hú còi uy hiếp và yêu cầu tàu cá Việt Nam ra khỏi khu vực. Ban ngày, những tàu này ngăn cản, ép sát tàu cá của Việt Nam không cho các tàu của ngư dân hoạt động.

Trung Quốc phản ứng trước hoạt động giao lưu thể thao của hải quân Việt Nam-Philippines. Tại cuộc họp báo thường kỳ vào ngày hôm 9/6, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hoa Xuân Oánh ngang nhiên cho rằng đây là “màn kịch vụng về”. Tiếp tục với những lời lẽ vô lý của mình bà Hoa tuyên bố: “Chúng tôi yêu cầu Philippines và Việt Nam dừng mọi hành vi gây ra tranh cãi và rắc rối, tuân thủ nghiêm túc DOC, tránh mọi hành động

làm phức tạp hóa tranh chấp.” Về mục đích Trung Quốc gửi thư trình bày quan điểm lên Liên Hợp Quốc, bà Hoa hôm 10/6 cho biết Việt Nam đã có nhiều hành động làm gia tăng căng thẳng, lan truyền tin đồn bôi xấu, làm tổn hại Trung Quốc một cách vô căn cứ. Trung Quốc phải đưa sự thật ra trước cộng đồng quốc tế. Trung Quốc đã nhiều lần nhắc lại lập trường của mình đó là, sẽ không chấp nhận yêu cầu của Việt Nam đối với cái gọi là “tòa trọng tài quốc tế”. Về các cáo buộc Trung Quốc đã triển khai 6 tàu chiến đến khu vực giàn khoan Hải Dương 981, tại buổi họp báo thường kỳ hôm 11/6, bà Hoa ngang nhiên tuyên bố: “Do Việt Nam tiếp tục ngăn cản nên chúng tôi đã điều các tàu công vụ của Trung Quốc tới để đảm bảo an ninh tại thực địa.” Về việc tàu Trung Quốc đã đâm tàu cá Việt Nam ở Vịnh Bắc Bộ, bà Hoa cho rằng “Giới chức Trung Quốc sau khi điều tra đã khẳng định rằng việc này không có thật.”

Trung Quốc tiếp tục bịa đặt, vu khống Việt Nam. Ngày 9/6, Phó Đại sứ Trung Quốc tại Liên Hợp Quốc, Vương Minh đã gửi tới Tổng Thư ký Liên hợp quốc Ban Ki-moon “bức thư trình bày quan điểm” của Trung Quốc về hoạt động của giàn khoan Hải Dương-981 và yêu cầu Tổng thư ký Ban Ki-moon phải công bố bức thư này tới 193 quốc gia thành viên Liên hợp quốc. Trong “bức thư trình bày quan điểm,” Trung Quốc ngang nhiên khẳng định: “Tổng công ty Dầu khí Hải Dương Quốc gia Trung Quốc (CNOOC) đã tiến hành các hoạt động khảo sát địa chấn trong

khu vực 10 năm qua và việc triển khai giàn khoan Hải Dương-981 là sự tiếp nối bình thường của quá trình thăm dò tại khu vực thuộc quyền chủ quyền và quyền tài phán của Trung Quốc.” Trung Quốc còn trắng trợn bịa đặt rằng: “Vào lúc 5 giờ sáng 7/6, có tới 63 tàu Việt Nam đã cố gắng phá vòng vây của tàu Trung Quốc bằng cách húc vào các tàu Trung Quốc 1.416 lần, để tiến gần hơn đến giàn khoan.”

Trung Quốc điều tàu hải cảnh mới diễn tập ở Biển Đông. Cục Hải Dương Quốc gia Trung Quốc cho hay, chiếc tàu mang số hiệu CCG 1401 khởi hành ngày 12/6 và sẽ có chuyến huấn luyện dài ba ngày trên Biển Đông. Tàu hải cảnh 1401 dài 99 m, rộng 15,2 m, lượng choán nước 5.196 tấn, xuất phát từ một xưởng đóng tàu ở thành phố Quảng Châu, tỉnh Quảng Đông. CCG 1401 dự kiến hoàn thành 14 bài tập trong đợt huấn luyện này.

Trung Quốc vu khống tàu Việt Nam đâm va hơn 1.500 lần. Tại cuộc họp báo hôm 13/6, Vụ phó các vấn đề Biên giới và Hải đảo thuộc Bộ Ngoại giao Trung Quốc Dịch Tiên Lương bịa đặt rằng kể từ ngày 2/5, số lần mà tàu Việt Nam đâm vào tàu Trung Quốc ở vùng biển gần giàn khoan Hải Dương 981 là 1.547 lần. Theo ông Dịch, “Việt Nam hiện có 61 tàu ở khu vực trên, trong khi số tàu của Trung Quốc là 71 chiếc, bao gồm cả tàu chính phủ và các tàu hỗ trợ.” **Trong cuộc họp báo trên**, ông Dịch cũng chối bỏ việc Bắc Kinh từ chối đề nghị của Hà Nội về đối

thoại song phương hay cuộc gặp cấp cao để giải quyết bất đồng.

Trung Quốc ngang nhiên xây trường học trên Quần đảo Hoàng Sa. Truyền thông Trung Quốc ngày 14/6 cho biết, một trường học với vốn đầu tư 5,76 triệu USD sẽ được xây dựng trên diện tích 4.650 m² ở quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam, mà Trung Quốc xâm chiếm trái phép bằng vũ lực năm 1974. Theo thị trường cái gọi là thành phố Tam Sa mà Trung Quốc thành lập trên đảo Phú Lâm cho biết, ngôi trường bao gồm một nhà trẻ, một trường tiểu học dự kiến hoàn tất trong vòng một năm rưỡi.

Trung Quốc lần đầu tham gia tập trận hải quân do Mỹ tổ chức. Hải quân nước này sẽ tham gia cuộc tập trận hải quân đa quốc gia mang tên Vành đai Thái Bình Dương (RIMPAC). Phát ngôn viên của hải quân Trung Quốc cho biết Bắc Kinh sẽ cử 4 tàu, trong đó có một tàu khu trục trang bị tên lửa dẫn đường, một khu trục hạm nhỏ trang bị tên lửa dẫn đường, một tàu tiếp tế và một tàu bệnh viện, tới tham gia cuộc tập trận. Các tàu của Trung Quốc sẽ

tham gia cuộc tập trận dự kiến vào giữa tháng 6 này tại khu vực ngoài khơi đảo Guam trên Thái Bình Dương sau đó lập đội hình và di chuyển tới Trân Châu Cảng ở Hawaii.

Trung Quốc hoàn thành thử nghiệm tàu ngầm hạt nhân mới ở Biển Đông. Một đơn vị nghiên cứu đặc biệt của hải quân Trung Quốc đã hoàn thành các cuộc thử nghiệm áp lực cao đối với tàu ngầm thế hệ mới. Đơn vị nghiên cứu trên đã tiến hành vài trăm cuộc thử nghiệm tại một khu vực bí mật ở Biển Đông, trong đó có các cuộc thử nghiệm đầu tiên đối với hơn chục hệ thống chiến đấu tàu ngầm do Trung Quốc tự sản xuất. Trong các cuộc thử nghiệm, ngư lôi của tàu ngầm đã phá hủy thành công nhiều mục tiêu dưới nước ở độ sâu kỷ lục.

+ Việt Nam:

Hội Luật gia dân chủ quốc tế lên tiếng về Biển Đông. Với tư cách là một thành viên của Hội luật gia dân chủ quốc tế (IADL), sáng 11/6, Hội Luật gia Việt Nam được IADL ủy quyền tổ chức cuộc họp báo để công bố bản tuyên bố thể hiện sự quan ngại về tình hình căng thẳng leo thang ở Biển Đông. Ông Jitendra Sharma, Ủy viên Ban Thường vụ, Chủ tịch danh dự, nguyên Chủ tịch IADL đã đọc bản tuyên bố của IADL về tình hình Biển Đông, trong đó nêu bật các vấn đề mà IADL yêu cầu phía Trung Quốc cần làm rõ. Với tư cách là một tổ chức có mục tiêu hướng tới giải quyết tranh chấp bằng con đường hòa bình, IADL đề nghị Trung Quốc tôn trọng

luật pháp quốc tế, dừng và kiềm chế các hành động gây phức tạp tình hình, làm gia tăng căng thẳng trong khu vực, đe dọa đến an ninh, an toàn hàng hải ở Biển Đông.

+ Philippines:

Philippines quyết theo đến cùng vụ kiện Trung Quốc. Phát biểu trước các phóng viên hôm 11/6, Phát ngôn viên của Tổng thống Philippines ông Edwin Lacierda khẳng định, các khoản đầu tư của Trung Quốc không thể ngăn Philippines theo đuổi vụ kiện Trung Quốc ở Biển Đông, “Chúng tôi đã đưa ra lập trường của mình về vấn đề Biển Đông. Chúng ta hãy nhờ trọng tài phân giải. Đây là cách thức duy nhất.” Ông Lacierda cũng bày tỏ sự hoan nghênh trước những phát biểu của Đại sứ Trung Quốc tại Philippines hôm 10/6, “Chúng tôi hoan nghênh những động thái mang tính xây dựng góp phần thúc đẩy sự hiểu biết giữa 2 nước trong vấn đề Biển Đông. Chúng tôi cũng hy vọng sự trao đổi giữa 2 bên sẽ làm giảm những căng thẳng, mang

đến tín hiệu tích cực hơn để đảm bảo không xảy ra sự cố đáng tiếc nào ở Biển Đông.”

Manila phản đối Bắc Kinh lấn biển ở Quần đảo Trường Sa. Philippines ngày 14/6 cho biết nước này đã trao công hàm phản đối Trung Quốc liên quan tới việc Bắc Kinh cải tạo đá Tư Nghĩa thuộc quần đảo Trường Sa, Biển Đông. Theo người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Charles Jose, công hàm phản đối được đưa ra hồi tuần trước, “Hành động đơn phương và khiêu khích cho thấy rằng Trung Quốc đang theo đuổi kế hoạch mở rộng đầy quyết đoán trên biển.” Tuy nhiên, phía Trung Quốc chưa có phản hồi gì. **Trước đó**, tờ Philstar dẫn báo cáo mật của Malacañang cho biết Trung Quốc đang có những động thái thay đổi hiện trạng ở 5 bãi đá bao gồm Gạc Ma, Châu Viên, Ga Ven, Tư Nghĩa và Ấn Đất. Báo cáo này cũng không loại trừ việc 3 bãi đá khác là Đá Chữ thập, Đá Xu bi và Đá Vành Khăn cũng đứng trước nguy cơ bị Trung Quốc thay đổi hiện trạng sau khi nước này hoàn tất cải tạo ở 5 bãi đá nói trên.

+ Nhật Bản:

Hạ viện Nhật ra nghị quyết về hành vi của Trung Quốc ở Hoàng Sa. Ngày 11/6, Ủy ban Đối ngoại Hạ viện Nhật Bản đã thông qua nghị quyết kêu gọi Trung Quốc kiềm chế hành vi ở vùng biển quanh quần đảo Hoàng Sa. Nghị quyết khẳng định việc Trung Quốc đơn phương hạ đặt giàn khoan Hải Dương-981 trái phép tại

vùng biển quanh quần đảo Hoàng Sa và thông báo khu vực cấm tàu bè đi vào khiến tranh chấp Việt-Trung kéo dài và tình hình tại Biển Đông trở nên căng thẳng. Nghị quyết khẳng định nỗ lực đơn phương uy hiếp, ép buộc, sử dụng vũ lực để tranh đoạt lãnh thổ, lãnh hải là không thể chấp nhận được. Ủy ban Đối ngoại Hạ viện đề nghị Chính phủ Nhật Bản đẩy mạnh liên kết với các nước Mỹ, ASEAN, kêu gọi các bên liên quan hết sức kiềm chế các hành động đơn phương có thể làm gia tăng căng thẳng, tuân thủ luật pháp quốc tế.

+ Mỹ:

Mỹ tiếp tục lên án hành động gây bất ổn ở Biển Đông. Phát biểu trong cuộc họp báo hôm 10/6 từ Yangon, Myanmar, Trợ lý Ngoại trưởng Mỹ phụ trách khu vực Đông Á - Thái Bình Dương Daniel Russel cho biết, “Đã có nhiều bài viết phản ánh về các hoạt động ở Biển Đông như cải tạo đất đai, xây dựng tiền đồn quân sự. Điều này đi quá xa so với quy định duy trì nguyên trạng, đặc biệt là hiện trạng, mà Trung Quốc

cùng với 10 nước ASEAN cam kết trong DOC năm 2002. DOC còn quy định các bên cần kiềm chế, không chiếm đóng những thực thể không có người ở, nói cách khác là cam kết duy trì mọi thứ y nguyên. Mỹ không phải là một bên tranh chấp và không hưởng lợi từ biện pháp giải quyết cuối cùng trong tranh chấp lãnh thổ. Những lời khuyên chân thành mà Mỹ gửi tới các quốc gia liên quan là họ nên thể hiện sự kiềm chế và tìm cách hợp tác, giải pháp ngoại giao để dung hòa bất đồng hoặc gạt bỏ chúng.” Theo ông Russel, “Trung Quốc nên rút giàn khoan ra khỏi Biển Đông, cả Trung Quốc và Việt Nam nên rút tất cả tàu về. Không phải vì Mỹ có quan điểm ai đúng ai sai trước các yêu sách của mình, mà vì cách làm đó sẽ tạo không gian cho tiến trình ngoại giao, giải quyết căng thẳng.”

Tổng thống Mỹ: ‘Trung Quốc cần tuân thủ luật quốc tế’. Tổng thống Mỹ Barack Obama và Thủ tướng Úc Tony Abbott hôm 12/6 đã có cuộc gặp song phương tại Nhà Trắng. Phát biểu sau cuộc hội đàm, Tổng thống Obama nhấn mạnh, “Chúng tôi đã thảo luận về công việc mà

Mỹ và Úc đang thực hiện trong khu vực với các tổ chức như ASEAN để duy trì thông lệ cơ bản khi đề cập về các vấn đề trên biển, như Biển Đông. Mỹ và Úc có các quan hệ thương mại rất lớn với Trung Quốc. Chúng tôi hoan nghênh sự nổi lên của Trung Quốc như một cường quốc thế giới, song điều quan trọng với một Trung Quốc đang nổi lên phải giúp củng cố và tuân thủ các chuẩn mực và luật pháp quốc tế cơ bản.”

Mỹ khẳng định tăng cường hợp tác ở khu vực Châu Á-Thái Bình Dương. Phát biểu tại Trung tâm Nghiên cứu chính sách an ninh mới của Mỹ hôm 12/6, Cố vấn An ninh quốc gia Mỹ bà Susan Rice khẳng định: “An ninh của Mỹ dựa trên việc định hình và duy trì các luật lệ để quản lý các không gian chung - các quy tắc này bác bỏ hành động xâm lược, ngăn cản khả năng nước lớn bắt nạt những nước nhỏ, và thiết lập cách thức để giải quyết hòa bình các xung đột. Một yếu tố quan trọng trong chính sách tái cân bằng Châu Á là việc thúc đẩy hợp tác với các đối tác của Mỹ để củng cố các thể chế khu vực và những chuẩn mực quốc tế. Đó là lý do tại sao Mỹ đang hợp tác với ASEAN để thúc đẩy một bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông nhằm tăng cường an ninh biển, củng cố luật pháp quốc tế.”

+ Italy:

Ý quan ngại về tình hình Biển Đông. Thủ tướng Cộng hòa Italy Matteo Renzi đã thăm chính thức Việt Nam từ ngày 9-10/6. Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đánh giá cao chuyến thăm

của Thủ tướng Matteo Renzi, chuyến thăm đánh dấu bước phát triển mới, quan trọng trong việc thúc đẩy quan hệ đối tác chiến lược giữa Việt Nam và Italy. Về tình hình Biển Đông, Thủ tướng Italy khẳng định Italy đồng quan điểm của Liên minh châu Âu và khối G7, chia sẻ quan ngại sâu sắc với Việt Nam về tình hình hiện nay ở Biển Đông và cho rằng các bên cần kiềm chế và giải quyết tranh chấp thông qua các biện pháp hòa bình và phù hợp với luật pháp quốc tế.

Quan hệ các nước

Trung Quốc xoa dịu căng thẳng với Philippines. Phát biểu tại lễ kỷ niệm quan hệ hữu nghị Trung Quốc – Philippines lần thứ 13 trước sự hiện diện của Tổng thống Philippines Benigno Aquino và các quan chức cấp cao khác hôm 10/6, Đại sứ Trung Quốc tại Philippines Triệu Giám Hoa cho biết Bắc Kinh và các nước láng giềng châu Á cùng chia sẻ khát vọng chung trong việc duy trì hòa bình và ổn định khu vực, “So với tình bằng hữu kéo dài ngàn năm và quan hệ hợp tác giữa hai nước, những khó khăn mà hai nước đang phải đối mặt trong vấn đề Biển Đông chỉ mang tính tạm thời.”, Theo ông Triệu, “Nhiệm vụ chung của hai nước là cùng giải quyết vấn đề Biển Đông bằng một phù hợp và hòa bình.” **Đáp lại**, Tổng thống Aquino đã nhắc lại chuyến thăm cấp nhà nước của ông đến Trung Quốc năm 2011, một trong những điều đáng khích lệ nhất từ phía Bắc Kinh là tuyên bố của chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào rằng những tranh chấp trên biển không phải là tổng

thể của mỗi quan hệ song phương. Hòa bình và ổn định là những thành tố cần thiết cho sự tiến bộ phát triển của tất cả các bên.

Chủ tịch Đại hội đồng Liên Hợp Quốc ủng hộ chủ trương Việt Nam về Biển Đông. Ngày 10/6, Đại sứ Lê Hoài Trung, Trưởng Phái đoàn đại diện thường trực Việt Nam tại Liên hợp quốc đã gặp ông John Ashe, Chủ tịch Đại hội đồng Liên hợp quốc (Khóa 68) để tiếp tục trao đổi ý kiến về việc Trung Quốc hạ đặt trái phép giàn khoan Hải Dương-981 ở Biển Đông. Đại sứ thông báo Việt Nam đã nhiều lần giao thiệp song phía Trung Quốc không những không đáp ứng đề nghị của Việt Nam mà còn gia tăng những hành động gây căng thẳng. Chủ tịch Đại hội đồng John Ashe bày tỏ sự ủng hộ chủ trương của Việt Nam nhằm tìm kiếm các biện pháp hòa bình để giải quyết căng thẳng hiện nay theo Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế. Ông Ashe cho rằng các bên liên quan không nên có các hành động đơn phương làm căng thẳng gia tăng và khẳng định luôn sẵn sàng hỗ trợ các bên giải quyết tình hình hiện nay.

Liên Hợp Quốc kêu gọi giải quyết hòa bình tranh chấp Biển Đông. Trong cuộc họp báo hôm 10/6, trả lời câu hỏi liệu Liên hợp Quốc có thể đóng vai trò trung gian trong tranh chấp, Phát ngôn viên Liên hợp quốc Stephane Dujarric cho hay, Tổng thư ký Liên hợp quốc Ban Ki-

moon đã tỏ rõ trong bài phát biểu tại hội nghị Thượng hải rằng ông khuyến khích tất cả các bên tranh chấp hành động theo khuôn khổ của luật pháp, thông qua đối thoại hòa bình. Về vấn đề luật lệ, các chuyên gia của Tổng thư ký luôn sẵn sàng giúp đỡ nhưng rõ ràng điều này liên quan đến việc các bên liên quan có yêu cầu giúp đỡ.

việc giải quyết các tranh chấp bằng các biện pháp hoà bình, kiềm chế, không đe dọa hoặc sử dụng vũ lực.

Đối thoại ASEAN-Mỹ lần thứ 27. Ngày 10/6, Đối thoại ASEAN-Mỹ đã trao đổi về các vấn đề khu vực cùng quan tâm, kiểm điểm quan hệ và hợp tác ASEAN-Mỹ, và chuẩn bị cho Hội nghị Bộ trưởng ASEAN-Mỹ vào tháng Tám tới và Cấp cao ASEAN-Mỹ lần thứ hai vào cuối năm nay. Phía Mỹ khẳng định ủng hộ các quan điểm của ASEAN, bày tỏ quan ngại sâu sắc về tình hình căng thẳng gia tăng, đã ảnh hưởng trực tiếp tới hoà bình, ổn định, và an ninh, an toàn hàng hải của khu vực. Mỹ phản đối các hành động đơn phương, sử dụng sức mạnh để thay đổi nguyên trạng, áp đặt yêu sách chủ quyền lãnh thổ; theo đó, ủng hộ mạnh mẽ các nguyên tắc về

Phân tích và đánh giá

“Tình hình Biển Đông sẽ diễn biến theo chiều hướng nào?” của *Trefor Moss*. Sau khi Trung Quốc từ chối yêu cầu của Tòa trọng tài thường trực quốc tế (PCA) về việc phải hồi đáp hồ sơ kiện vụ kiện của Philippines, cả hai nước dường như không có cuộc đối thoại nào. Trong khi đó thì quan hệ giữa Việt Nam và Trung Quốc đang ngày càng căng thẳng bởi việc Trung Quốc hạ đặt giàn khoan 981 vào vùng biển ngoài khơi của Việt Nam. Sự bất ổn an ninh hiện nay tại Biển Đông chỉ là tạm thời hay sẽ là một sự hỗn loạn lâu dài? Sau đây là 5 sự kiện chính ảnh hưởng đến tình hình Biển Đông trong thời gian tới. (1) Liệu Trung Quốc có rút giàn khoan ra khỏi khu vực? Trung Quốc nói rằng sẽ chấm dứt thời hạn hoạt động của giàn khoan Hải Dương 981 vào ngày 15/08/2014. Thời hạn này giúp Trung Quốc tự tạo đường lùi cho chính mình. Về khía cạnh pháp lý, chính phủ Việt Nam đã nhiều lần đề cập đến việc khởi kiện Trung Quốc. Tuy nhiên, khi nhìn vào trường hợp của

Philippines, nếu Việt Nam sử dụng đến biện pháp pháp lý thì khả năng 2 bên có thể ngồi lại bàn đàm phán sẽ rất thấp – ngay cả khi giàn khoan 981 được dời đi. (2) Tác động từ việc Philippines khởi kiện Trung Quốc. Trung Quốc tuyên bố sẽ giải quyết các tranh chấp thông qua đối thoại chứ không chấp nhận các hành động pháp lý. Điều này đồng nghĩa với việc Bắc Kinh sẽ không trả lời hồ sơ kiện của Philippines trước hạn ngày 15/12/2014. Trong hồ sơ khởi kiện Trung Quốc phía Philippines đã xác định “các yêu sách của Trung Quốc nhằm kiểm soát hầu như toàn bộ khu vực Biển Đông là hoàn toàn phi pháp”. Nếu như đến thời hạn nêu trên mà Trung Quốc không đưa ra phản biện thì đầu năm 2015 tốc độ giải quyết tranh chấp sẽ được đẩy nhanh, quyết định của tòa án có thể sẽ có lợi cho Manila. Tuy nhiên, ngay cả khi Tòa trọng tài tuyên bố yêu sách lãnh thổ của Trung Quốc là không có cơ sở pháp lý, thì cũng khó thay đổi hiện trạng tại khu vực bởi chắc chắn Bắc Kinh sẽ không vì tôn trọng quyết định của trọng tài mà từ bỏ quyền kiểm soát của mình trong khu vực biển này. Nhưng, điều này sẽ chỉ khiến quốc tế không còn tin vào những tuyên bố của Trung Quốc rằng “nước này luôn tuân thủ luật pháp quốc tế”. (3) Tiến hành các cuộc đàm phán: bế tắc hay có tiến triển. Trước tình hình căng thẳng trên Biển Đông, chính phủ các nước Đông Nam

Á thời gian gần đây đều kêu gọi việc khởi động lại các cuộc đàm phán. Trong đó, Tổng thống Malaysia Najib Razak chính là người đứng ra tạo áp lực thúc đẩy việc hoàn tất Bộ quy tắc ứng xử trên Biển Đông (COC). Tuy nhiên, các quốc gia Đông Nam Á đều hoài nghi thành ý của Trung Quốc trong việc ký kết một Bộ quy tắc ứng xử mà nhiều khả năng sẽ gây bất lợi cho họ, bởi Bộ quy tắc này sẽ bao gồm việc cấm triển khai các hoạt động trong khu vực mà các nước khác tuyên bố chủ quyền. Giả sử Trung Quốc có chấp thuận tiến hành các vòng đàm phán mới hay các bên sẽ đạt được tiến triển vào cuối năm nay thì vẫn còn rất lâu nữa các quốc gia ASEAN mới có thể thật sự tin rằng họ có thể sống với một Trung Quốc ngày càng hùng mạnh. (4) Các hội nghị thượng đỉnh tiếp tục bế tắc. Hành động quyết đoán của Trung Quốc tại Biển Đông đã trở thành chủ đề thảo luận chính cho các hội nghị thượng đỉnh trong khu vực. Điều đáng lo ngại là, vấn đề lãnh thổ của Trung Quốc đã khiến cho các cuộc đối thoại giữa các quốc gia trong khu vực gặp khó khăn. Vào nửa cuối năm nay, trong khu vực sẽ lại có thêm nhiều hội nghị quan trọng, đặc biệt là hội nghị thượng đỉnh Đông Á diễn ra tại Myanmar vào tháng 11/2014, và người ta vẫn đang chờ xem các bên sẽ ứng xử ra sao tại những hội nghị này. (5) Có khả năng xuất hiện những bước đi sai lầm. Vào cuối tháng 05/2014 tàu Trung Quốc đã cố tình đâm chìm tàu cá Việt Nam đang hoạt động bình thường trong khu vực biển gần giàn khoan Hải Dương

981, may mắn là không có người thương vong. Nếu sự việc lại tiếp tục tái diễn và làm phát sinh thương vong, thì tình hình tại Biển Đông có thể phát triển theo một chiều hướng hết sức nguy hiểm. Để ngăn chặn kết cục này, các quốc gia trong khu vực Biển cần phải kiềm chế, không thực hiện những hành vi khiêu khích (như đã quy định trong DOC 2002). Tuy nhiên, trong bối cảnh mà các cuộc đối đầu trên biển vẫn tiếp diễn, các chuyên gia về an ninh cho rằng việc có thương vong hay không là vấn đề phụ thuộc nhiều vào yếu tố may mắn chứ không hẳn là phụ thuộc vào chính sách của các quốc gia có liên quan.

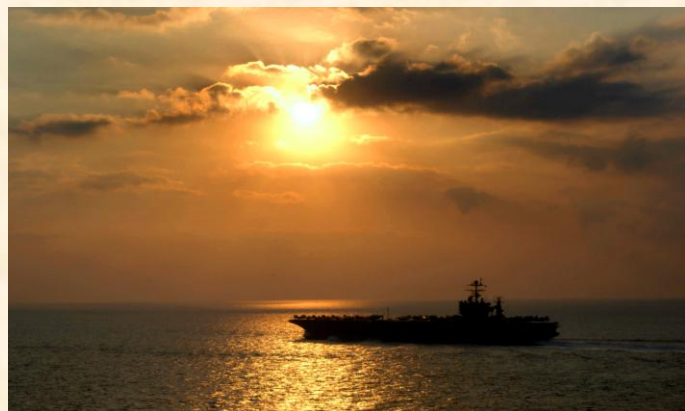

“Trung Quốc áp dụng chiến thuật “3 cuộc chiến” ở Biển Đông” của *Richard Hu*. Quân đội Trung Quốc lần đầu tiên đưa ra định nghĩa “3 cuộc chiến” vào năm 2003, đó là chiến tranh dư luận, chiến tranh tâm lý và chiến tranh pháp lý. Chiến lược chiến tranh 3 mặt trận từ lâu đã được Bắc Kinh áp dụng cho các vấn đề với Đài Loan. Tuy nhiên, giờ đây chiến trường đã chuyển từ Eo biển Đài Loan sang Biển Đông. Trung Quốc

đã bắt đầu áp dụng chiến lược mới để chống lại Philippines. Philippines mới đây đã nộp lên Tòa án quốc tế tại La Hague, Hà Lan, các bằng chứng chống lại tuyên bố chủ quyền “đường lưỡi bò” của Trung Quốc ở Biển Đông. Hồ sơ đệ trình lên Tòa án của Manila bao gồm gần 4.000 trang tài liệu giải thích và lập luận của Philippines về yêu sách của Trung Quốc. Hôm 3/6, Tòa án trọng tài quốc tế đã ra thời hạn chót là ngày 15/12 để Bắc Kinh gửi phản hồi về đơn kiện của Manila. Tuy nhiên, Trung Quốc đã khẳng định sẽ không tham gia phiên tòa. Đây chính là một dấu hiệu cho thấy chính sách “3 cuộc chiến” đang được áp dụng. Dù Trung Quốc từ chối chấp nhận vụ việc hoặc tham gia vào phiên xử nhưng nước này vẫn tận dụng các nghiên cứu khoa học hoặc các tài liệu để đưa ra các bằng chứng nhằm ủng hộ tuyên bố chủ quyền thông qua các kênh không chính thức, trong khi vẫn thực hiện các tuyên bố mạnh mẽ trên trường quốc tế để gây ảnh hưởng đối với dư luận. Tuy nhiên, để thành công, Trung Quốc vẫn rất cần sự trợ giúp từ phía Đài Loan. Trung Quốc có hàng ngàn tư liệu lịch sử liên quan đến yêu sách của họ tại Biển Đông, tuy nhiên phần nhiều trong số này đã nằm trong tay Đài Loan sau cuộc nội chiến. Tuy nhiên, việc hai bên có thể hợp tác được hay không vẫn còn là điều chưa rõ ràng.

“Trung Quốc xây đảo nhân tạo 5 tỷ USD giữa Biển Đông nhằm mục đích gì?” Cuối tuần trước, tờ *Bưu Điện Hoa Nam Buổi sáng*, cho

biết Trung Quốc sẽ mở rộng cơ sở quân sự lớn nhất của nước này tại trung tâm Biển Đông thành một đảo nhân tạo trị giá 5 tỷ USD, với một cầu cảng và một sân bay “nhằm mở rộng hơn nữa sức mạnh quân sự của nước này trên Biển Đông”- theo 2 chuyên gia Trung Quốc được tờ báo dẫn lời. Ông Robert D. Kaplan, trưởng

nhóm phân tích địa chính trị của hãng phân tích thông tin toàn cầu Stratfor, cho biết, Biển Đông là ngã thông thương quan trọng giữa hai người khổng lồ Châu Á Trung Quốc và Ấn Độ, kiểm soát hơn một nửa lượng tàu bè của toàn cầu, trong đó có 80% lượng cung dầu mỏ của Trung Quốc. Trong cuốn sách mới có tựa đề “Asia's Cauldron” (Tạm dịch Vạc dầu châu Á), ông Kaplan viết, việc kiểm soát các vùng biển và thương mại thế giới là lý do vì sao Biển Đông “đang là vùng biển bị tranh chấp gay gắt nhất thế giới”. Cũng theo ông Kaplan, khi kinh tế phát triển, Trung Quốc đương nhiên sẽ tìm kiếm mở rộng phạm vi ảnh hưởng. Nhưng Trung Quốc không chỉ muốn thương mại. Họ còn đang tìm cách đẩy lùi Hải quân Mỹ, lực lượng từ trước tới nay là “người bảo vệ” hòa bình và thương mại

trong khu vực. Khi xây dựng một hòn đảo nhân tạo trên bãi đá ngầm Gạc Ma hay Bãi Chử Thập mà Trung Quốc chiếm của Việt Nam năm 1988, Trung Quốc dự định lập một Vùng nhận dạng phòng không tương tự như cách làm ở trên Hoa Đông vào năm ngoái. Các đảo san hô vòng nhỏ bé trên Biển Đông nằm cách bờ biển các nước tuyên bố chủ quyền khác chỉ khoảng vài chục dặm, nhưng lại nằm cách lục địa Trung Quốc tới 1.500 dặm. Theo một chuyên gia về Trung Quốc, chiến đấu cơ nước này không có tầm xa như vậy để tuần tra các vùng trời trên Biển Đông. Vì vậy Trung Quốc nghĩ tới việc xây đảo mới. Ông Kaplan nhấn mạnh, với đảo mới, Trung Quốc sẽ kiểm soát thêm các vùng biển và vùng trời ở Biển Đông, đẩy lùi được vai trò của Mỹ. Và dần dần từng bước, Trung Quốc ngày một tăng cường được “ảnh hưởng độc hại” của mình và sẽ kiểm soát Biển Đông thành công nếu “trục xoay sang Châu Á” của Tổng thống Obama không được thực hiện thực sự nghiêm túc.

“Trung Quốc đang thay đổi chiến thuật ở Biển Đông?” Với hành động phản đối Việt Nam lên Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc vào ngày 9/6, Trung Quốc đã quyết định quốc tế hóa vấn đề Biển Đông. Trước đó, ngày 8/6, Bộ Ngoại giao Trung Quốc đã ra tuyên bố “Hoạt động của giàn khoan Hải Dương-981: Những hành động khiêu khích của Việt Nam và quan điểm của Trung Quốc”, trong đó cáo buộc Việt Nam tiến hành những hành động khiêu khích xung quanh giàn

khoan Hải Dương-981 và cung cấp “những thông tin đầy đủ nhất từ trước đến nay về chủ quyền của Trung Quốc đối với Hoàng Sa”. Sau đó, vào tối 9/6, tuyên bố trên đã được đăng tải

trên trang web của Phái đoàn thường trực của Trung Quốc tại Liên Hợp Quốc và Phó Đại sứ Trung Quốc tại Liên Hợp Quốc Vương Minh đã đệ trình tuyên bố nói trên lên Tổng Thư ký Ban Ki-moon và yêu cầu ông Ban Ki-moon phổ biến tuyên bố này đến tất cả các thành viên Đại Hội đồng Liên Hợp Quốc. Rõ ràng, quyết định của Trung Quốc đưa vấn đề Biển Đông lên Liên Hợp Quốc là rất khó hiểu nhất là khi Trung Quốc đã nhiều lần chỉ trích các nước kiện mình cũng như các bên thứ 3 như Mỹ. Trên thực tế, quyết định của Trung Quốc trong việc đưa vụ việc này lên Liên Hợp Quốc đã phản ánh lo ngại của nước này khi các nước láng giềng quyết tâm sử dụng luật pháp quốc tế để đối chọi lại với ưu thế về sức mạnh quân sự của Trung Quốc. Ngoài vụ Philippines kiện Trung Quốc đã nêu ở trên, Việt Nam cũng đã tính đến việc kiện Trung Quốc ra Tòa án Trọng tài Quốc tế về chủ quyền quần đảo Hoàng Sa sau khi Trung Quốc đưa giàn khoan Hải Dương-981 vào sâu trong thềm lục địa của

Việt Nam vào đầu tháng 5. Ngoài việc tích cực đưa vấn đề này lên các tổ chức Quốc tế và cố “ngụy tạo” những bằng chứng về chủ quyền của mình, Trung Quốc còn đang gây sức ép nhằm buộc Việt Nam phải ngừng đưa vụ việc này ra xử theo đúng luật pháp quốc tế. Chiến thuật này của Trung Quốc thể hiện rất rõ ràng thông qua việc Trung Quốc liên tục đưa ra những thông tin “vô căn cứ” về chủ quyền của mình cũng như nỗ lực liên kết “tuyên bố chủ quyền” này với các công ước quốc tế, như Công ước của Liên Hợp Quốc về Luật biển (UNCLOS). Trung Quốc đang ảo tưởng rằng vì sợ thua cuộc, Việt Nam không dám kiện nước này lên Tòa án Trọng tài Quốc tế cũng như dẫn đến hệ quả các nước khác cũng sẽ phải cân nhắc kỹ lưỡng nếu muốn sử dụng luật pháp quốc tế để giải quyết căng thẳng trên Biển Đông. Tuy nhiên, đây có thể là một “canh bạc nguy hiểm” bởi Trung Quốc đang quốc tế hóa tranh chấp và khiến người ta tin rằng luật pháp quốc tế là nền tảng cho các yêu sách chủ quyền và giải quyết tranh chấp. Điều này có thể có lợi cho Trung Quốc ở Quần đảo Hoàng Sa, nhưng “đường lười bò” do phía Trung Quốc đơn phương tuyên bố, về cơ bản khiến quốc tế rất bất bình và vi phạm luật pháp quốc tế. Chính vì vậy, Trung Quốc đang rủi ro trong việc tạo ra những tiền lệ mà chính nước này sẽ không muốn phải đối mặt trong các vụ việc tương tự./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp